

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11Co/36/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3209203618
Dátum vydania rozhodnutia: 17. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Blanka Podmajerská
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2015:3209203618.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a členov senátu JUDr. Kataríny Štrignerovej a JUDr. Bianky Gelačikovej, v právnej veci navrhovateľov: X/ F. F., A.. XX.XX.XXXX, E. XXXX/XX, M., štátny občan SR, X/ N. M., A.. XX.XX.XXXX, F. Q. XXX/XX, J., štátny občan SR, X/ U. C., A.. XX.XX.XXXX, F. XXX/XX, J., štátny občan SR a X/ P. F., A.. XX.XX.XXXX, X. XXX/X, Č. W., Č., štátny občan SR, všetci právne zastúpení JUDr. Pavlom Trnkom, advokátom, Novomeského 1322/16, Bánovce nad Bebravou, proti odporcovi: B. I., Y..X., Š. XX, W., IČO: XX XXX XXX, o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na odvolanie odporcu proti rozsudku Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 29.10.2013, č.k. 4C/101/2010-300 v spojení s opravným uznesením Okresného súdu Bratislava IV zo dňa 04.02.2014, č.k. 4C/101/2010-331, jednohlasne (pomerom hlasov 3:0) takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvého stupňa sa p o t v r d z u j e.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľom v 1/ až 4/ rade spoločne a nerozdielne náhradu trov odvolacieho konania vo výške XXX,XX eur, k rukám ich právneho zástupcu U.. F. S., a to do 3 dní od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

odôvodnenie:

V napadnutom rozsudku súd prvého stupňa zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská, a.s., sp. zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009 v plnom rozsahu a deklaroval, že ďalej pokračuje v konaní vo veci.

Vo výroku rozhodnutia s použitím § 142 ods.1 O.s.p. uložil odporcovi povinnosť zaplatiť navrhovateľom 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 1.014,86 eur na účet právneho zástupcu navrhovateľov 1/ až 4/ vedený vo Q. W., a.s., číslo účtu XXXXXXXXXXX/XXXX, a to do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

Výrok o zrušení rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská, a.s., sp. zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009 právne odôvodnil § 3 ods.1, § 4 ods.1, § 31 ods.3, § 32 ods.2, § 40 ods..2, § 41 ods.1, § 43 ods.1 zák.č. 244/2002 Z.z. , § 53 ods.1,2,4,5, § 54 ods.1 Občianskeho zákonníka, čl.3 ods.3 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, keď vo veci po úmrtí navrhovateľky G. F., A.. XX.X.XXXX, N.. XX.X.XXXX pokračoval v súlade s § 107 ods.2 O.s.p. s jej právnymi nástupcami.

Súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania zistil, že odporca ako predávajúci v zastúpení na základe plnej moci splnomocnencom spoločnosťou P. D. X.. X. H..E., W. XX, S., IČO: XX XXX XXX a právna predchodkyňa navrhovateľov ako kupujúca dňa 07.07.2013 uzavreli Zmluvu o predaji na splátky č. XXXXXXXXXXX, podľa ktorej odporca na kupujúcu prevedie vlastnícke právo k predmetu predaja na splátky (detoxikačnému kúpeľu, ovčiemu rúnu, masážnemu kreslu a vozíku) okamihom uhradenia

poslednej splátky. Kupujúca bola povinná uhradiť za predmet predaja na splátky kúpnu cenu, a to v dvanástich splátkach vo výške X.XXX,- Sk (t.j. XX,XX eur) formou šeku na č. účtu odporcu. Právna predchodkyňa navrhovateľov pri podpise zmluvy uhradila akontáciu v sume XXX,- Sk (t. j. XX,XX eur).

Súčasťou Zmluvy o predaji na splátky zo dňa 07.07.2008 je rozhodcovská doložka, podľa ktorej všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: (a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, pričom rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu jedným rozhodcom ustanoveným podľa týchto predpisov rozhodcovského súdu, (b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.

Z dokazovania súd prvého stupňa ďalej zistil, že právna predchodkyňa navrhovateľov dňa 10.07.2008 uhradila poštovým peňažným poukazom U na č. účtu XXXXXXXX/XXXX sumu XX.XXX,- Sk (t.j. XXX,XX eur) a dňa 08.08.2008 poštovým peňažným poukazom H 2. triedy sumu XX.XXX,- Sk (t.j. XXX,XX eur). Pri oboch platbách je ako adresát uvedená spoločnosť P. D. X. X. H.E... Odporca listom zo dňa 22.09.2008 právnej predchodkyne navrhovateľov oznámil, že okrem akontácie vo výške XXX,- Sk (t.j. XX,XX eur) neuhradila žiadnu ďalšiu splátku, čím hrubo porušila Všeobecné obchodné podmienky. Na základe uvedeného jej oznámil, že zmluvu o predaji na splátky vypovedá a zároveň ju vyzval na úhradu dlžnej sumy XX.XXX,- Sk (t.j. XXX,XX eur) najneskôr do piatich pracovných dní od doručenia listu.

Odporca podal dňa 18.03.2009 Stálemu rozhodcovskému súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská, a.s. návrh na začatie rozhodcovského konania, ktorým sa domáhal, aby rozhodcovský súd zaviazal právnu predchodkyňu navrhovateľov povinnosťou zaplatiť mu sumu XXX,XX eur s uplatneným príslušenstvom. Rozhodcovský súd rozsudkom sp. zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009 (právoplatným dňa 02.11.2009 a vykonateľným 05.11.2009) uložil právnej predchodkyne navrhovateľov povinnosť zaplatiť odporcovi sumu XXX,XX eur, zmluvnú pokutu vo výške 0,25 % denne zo sumy XXX,XX eur od 21.09.2008 do zaplatenia, úrok z omeškania vo výške 8,5 % ročne zo sumy XXX,XX eur od 21.09.2008 do zaplatenia, náhradu poplatku za rozhodcovské konanie vo výške XX,XX eura a trovy právneho zastúpenia vo výške XXX,XX eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodcovský súd mal za to, že jeho príslušnosť vo veci rozhodnúť je daná, pretože účastníci konania sa v zmluve dohodli, že všetky spory, ktoré zo zmluvy vzniknú, budú riešené pred Stálym rozhodcovským súdom, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde.

Súd prvého stupňa po vykonanom dokazovaní ustálil, že na strane právnej predchodkyne navrhovateľov bola dodržaná prekluzívna 30-dňová lehota na podanie žaloby na zrušenie rozhodcovského rozsudku (§ 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z.). Pri zaoberaní sa otázkou, či bolo v právomoci Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská, a.s. vo veci rozhodnúť (poukazujúc na rozhodcovskú doložku obsiahnutú v Zmluve o predaji na splátky č. XXXXXXXXXX, ktorú dňa 07.07.2008 uzavrel odporca s právnu predchodkyňou navrhovateľov) súd prvého stupňa posúdil označenú Zmluvu o predaji na splátky ako zmluvu, ktorá je svojou povahou spotrebiteľskou zmluvou - prenajímateľ/predávajúci v zmluvnom vzťahu vystupuje ako dodávateľ, t.j. ako osoba ktorá pri uzavieraní a plnení zmluvy koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti (§ 52 ods. 3 Obč. zák.) a nájomca/ kupujúci ako spotrebiteľ, t.j. ako osoba ktorá nekoná v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti a ktorá uzatvorila tzv. adhéznou (štandardnú, typovú) zmluvu s vopred vypracovaným predmetom plnenia. Uvedený typ zmluvy sa uzatvára za rovnakých zmluvných podmienok s väčším počtom spotrebiteľov, pričom tieto podmienky sú vopred pripravené dodávateľom a spotrebiteľ nemôže ovplyvniť ich obsah - k zmluvným podmienkam môže len pristúpiť alebo zmluvu neuzatvoriť a nemá možnosť zásadným spôsobom tieto podmienky modifikovať. Uvedené sa v tomto prípade týka tiež ustanovenia o rozhodcovskej doložke, vo vzťahu ku ktorej nič nenasvedčuje, že by bola individuálne dojednaná; spotrebiteľ k dojednaniu o rozhodcovskej doložke v zmluve mohol len pristúpiť alebo zmluvu ako celok odmietnuť.

Po posúdení Zmluvy o predaji na splátky č. XXXXXXXXXX ako zmluvy spotrebiteľskej súd prvého stupňa aj bez návrhov procesných strán prihlíadal na to, či táto neobsahuje neprijateľné

podmienky, ktoré by na škodu spotrebiteľa zakladali nápadný nepomer medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, resp. či zmluva neobsahuje ustanovenia spôsobujúce značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa. Zákonné ustanovenia, ktoré na daný skutkový stav aplikoval, vykladal v zmysle ustanovení o spotrebiteľských zmluvách v Občianskom zákonníku a tiež smernice 93/13/ES o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách.

Zo zisteného znenia rozhodcovskej doložky podľa názoru prvostupňového súdu vyplýva, že znemožňuje voľbu spotrebiteľa (právnej predchodkyňi navrhovateľov) dosiahnuť rozhodovanie sporu pred všeobecným súde a núti spory s dodávateľom riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní, ak dodávateľ ako prvý vyvolá spor pred rozhodcovským súdom. Súd prvého stupňa mal za to, že keďže rozhodcovská doložka nebola individuálne dojednaná, jedná sa s prihliadnutím na ustanovenie § 54 ods. 4 písm. k/ Občianskeho zákonníka a smernicu Rady č. 93/13/EHS o neprijateľnú zmluvnú podmienku, ktorá je podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka neplatná. S poukazom na prijatý právny záver následne vyvodil, že rozhodcovský súd nemal právomoc v predmetnej veci rozhodnúť. Vzhľadom na vyššie uvedené súd návrhu navrhovateľov 1/ až 4/ vyhovel, rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu zriadeného spoločnosťou Stála rozhodcovská, a.s., sp. zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009 podľa § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z. z. v plnom rozsahu zrušil a podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. deklaroval, že bude ďalej pokračovať v konaní vo veci.

Vychádzajúc zo svojho právneho názoru o nedostatku právomoci rozhodcovského súdu vo veci rozhodnúť (pre neplatnosť rozhodcovskej doložky podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zák. č. 244/2002 Z. z.), súd prvého stupňa ďalej neskúmal existenciu ďalších dôvodov pre zrušenie rozhodcovského rozsudku, na ktoré v priebehu konania poukazovali navrhovatelia.

O trovách konania rozhodol podľa § 142 ods.1 O.s.p. a v konaní plne úspešným navrhovateľom v 1/ až 4/ rade priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia v celkovej sume 1.104,86 euro podľa § 9, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. a), b), a c), § 16 ods. 3, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“) v znení účinnom do 31.06.2013 a podľa § 9, § 11 ods. 1, § 13a ods. 1 písm. d), § 16 ods. 3, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky v znení od 01.07.2013.

Proti rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie navrhovateľ namietajúc, že napadnuté rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Nestotožnil sa s názorom súdu prvého stupňa o neplatnosti rozhodcovskej doložky uvedenej v Zmluve o predaji na splátky poukazujúc na to, že v označenej zmluve si s právnou predchodkyňou navrhovateľov dohodol rozhodcovskú doložku, ktorá má charakter tzv. nevýhradnej rozhodcovskej doložky (t.j. na základe ktorej mal právny predchodca navrhovateľov riešiť spor buď pred stálym rozhodcovským súdom, alebo pred príslušným súdom Slovenskej republiky). Rozhodcovská doložka obsahuje alternatívu a jej uzatvorením sa právny predchodca nevzdal práva na súdnu ochranu poskytnutú všeobecnými súdmi SR. Predmetná rozhodcovská doložka nie je v rozpore s ust. § 54 ods.4 písm. k/, r/ Občianskeho zákonníka a ani v rozpore so Smernicou Rady 93/13/EHS. Z ust. § 54 ods.4 písm. r/ Občianskeho zákonníka vyplýva, že zakázané sú iba tzv. výlučné rozhodcovské doložky. Poukazujúc na názory uvedené vo vymenovanej odbornej literatúre odvolateľ uviedol, že podľa slovenského práva prejednanie spotrebiteľských sporov v rozhodcovskom konaní nie je zakázané. Prípustnosť rozhodcovského konania v spotrebiteľských sporoch jednoznačne vyplýva aj z odporúčania Komisie č. 98/257/ES o zásadách použiteľných na orgány zodpovedné za mimosúdne riešenie spotrebiteľských sporov a aj z judikatúry (napr. rozsudok Vrchného súdu v Olomouci z 2.3.2011, sp. zn. 12Cmo 13/2010, rozsudky NS ČR zo dňa 30.10.2009, sp. zn. 33Cdo 2675/2007 a zo dňa 29.6.2010, sp.zn. 23Cdo 1201/2009, rozsudok Krajského súdu v Hradci Králové zo dňa 1.3.2011, sp.zn. 19Co 481/2010). Za dôležité mal odvolateľ i to, že rozhodcovské konanie prebehlo v písomnej forme a vzdialenosť sídla rozhodcovského súdu od bydliska účastníkov konania nemala žiaden relevantný význam pre výsledok konania. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa podľa §221 ods.1 písm. h/ OP.s.p, zrušil a konanie zastavil, resp. vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Navrhovatelia v 1/ až 4/ rade v písomnom vyjadrení sa k odvolaniu odporcu navrhli rozhodnutie súdu prvého stupňa ako vecne správny potvrdiť a priznať im právo na náhradu trov odvolacieho konania. Uviedli, že praktickým dôsledkom rozhodcovskej doložky dojednanej v Zmluve o predaji na splátky uzavretej ich právnou predchodkyňou s odporcom dňa 7.7.2008 je, že spotrebiteľovi je

odopretá možnosť brániť svoje práva pred všeobecným súdom vo všetkých prípadoch, ak dodávateľ podá voči nemu žalobu u jedného z ním vopred vybraných rozhodcov. Znenie rozhodcovskej doložky síce neodporuje doslovnému zneniu zákonného ustanovenia (v písm. b/ rozhodcovskej doložky), avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby predmetné ustanovenie dodržané nebolo, teda zákon obchádza. Rozhodcovská doložka je neprijateľná, pretože nebola spotrebiteľom osobitne vyjednaná a je dodávateľom pripravená ako súčasť vopred pripravených zmluvných podmienok, ktoré nemá spotrebiteľ možnosť ovplyvniť. Navrhovatelia v 1/ až 4/ rade poukázali na doterajšiu súdnu prax a relevantnú judikatúru, napr. uznesenie OS Nové Zámky sp.zn. 5Er/148/2009 zo dňa 20.3.2013, uznesenie OS Liptovský Mikuláš sp. zn. 7Er/872/2010 zo dňa 15.4.2013, uznesenie NS SR sp.zn. 2Cdo 356/2012 zo dňa 28.3.2013. Argument odvolateľa o nevyužití možnosť uplatnenia procesných práv účastníka ich právnou predchodkyňou nemali za majúci vplyv na rozhodovanie o danej veci, ktorej predmetom je zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu a medziach dôvodov odvolania (§ 212 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 214 ods. 2) keďže sa nejednalo o prípad, v ktorom by bolo potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, nejednalo sa o konanie vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, nariadenie pojednávania si nevyžadoval ani dôležitý verejný záujem, vo veci súd prvého stupňa nerozhodol bez nariadenia pojednávania podľa § 115a O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie odporcu nie je podané dôvodne. Súd prvého stupňa riadne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 120 ods. 1 O.s.p.) z hľadiska posúdenia opodstatnenosti návrhu uplatneného právnou predchodkyňou navrhovateľov v 1/ až 4/ rade na zrušenie rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská a.s., sp.zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil (§ 132 O.s.p.) a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite a dostatočne odôvodnil (§ 157 ods. 2 O.s.p.).

Podľa § 219 ods. 2 O.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

S poukazom na citované ustanovenie, prihliadajúc na obsah súdneho spisu a z neho vyplývajúci skutkový stav, sa odvolací súd nezistiac v postupe súdu prvého stupňa z hľadiska procesnoprávneho žiadne vady majúce za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, v celom rozsahu po skutkovej a právnej stránke stotožňuje s dôvodmi týkajúcimi sa odvolaním napadnutého rozsudku prvostupňového súdu, v ktorom súd prvého stupňa zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská, a.s., sp. zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009 v plnom rozsahu a deklaroval, že ďalej pokračuje v konaní vo veci, v ktorom podrobne zodpovedal na v konaní nastolené otázky majúce pri rozhodovaní o uplatnenom nároku podstatný význam, ktoré odvolateľ čiastočne zopakoval v odvolaní podanom proti rozsudku; z uvedeného dôvodu, osvojac si dôvody napadnutého rozhodnutia v tejto časti, odvolací súd využíva možnosť danú mu ust. § 219 ods.2 O.s.p. na vypracovanie tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia.

K doplneniu dôvodov rozhodnutia súdu prvého stupňa a v záujme dôsledného vyporiadania sa s odvolacími námietkami odvolací súd udáva nasledovné.

Podľa § 3 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodcovská zmluva je dohoda medzi zmluvnými stranami o tom, že všetky alebo niektoré spory, ktoré medzi nimi vznikli alebo vzniknú v určenom zmluvnom alebo v inom právnom vzťahu, sa rozhodnú v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 4 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodcovská zmluva môže mať formu osobitnej zmluvy alebo formu rozhodcovskej doložky k zmluve.

Podľa § 31 ods. 3 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodcovský súd rozhoduje v súlade so zmluvou uzatvorenou medzi účastníkmi rozhodcovského konania a vezme do úvahy obchodné zvyklosti vzťahujúce sa na spor, zásady poctivého obchodného styku a dobrých mravov. Rozhodcovský súd použije rovnako ako súd ustanovenia všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa.

Podľa § 32 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. rozhodcovský súd musí rozhodnúť o každom návrhu uvedenom v žalobe alebo vo vzájomnej žalobe alebo uplatnenom dodatočne počas rozhodcovského konania; nesmie však prekročiť medze uplatnených návrhov. Nemožno prisúdiť, čo odporuje zákonu alebo ho obchádza, alebo sa prieči dobrým mravom a plnenie, ktoré je nemožné. Rovnako nemožno prisúdiť plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktorá je v rozpore s ustanoveniami všeobecne záväzných právnych predpisov na ochranu práv spotrebiteľa, najmä ak obsahuje neprijateľnú zmluvnú podmienku. Ak sa dôvod, pre ktorý nemožno prisúdiť plnenie vzťahuje len na časť zmluvy, nemožno prisúdiť plnenie týkajúce sa len tejto časti, pokiaľ z povahy zmluvy alebo jej obsahu alebo z okolností, za ktorých došlo k jej uzavretiu nevyplýva, že túto časť nemožno oddeliť od ostatného obsahu. Pokiaľ uzavretiu spotrebiteľskej zmluvy predchádzala nekalá obchodná praktika, nemožno prisúdiť plnenie v celom rozsahu.

Podľa § 40 ods. 1 písm. c) zák. č. 244/2002 Z. z. účastník rozhodcovského konania sa môže žalobou podanou na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku, len ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej zmluvy.

Podľa § 40 ods. 2 zák. č. 244/2002 Z. z. ak podá účastník rozhodcovského konania žalobu na príslušnom súde, napadnutý rozhodcovský rozsudok zostáva právoplatný. Súd, ktorý rozhoduje o žalobe, môže na návrh účastníka konania vykonať rozhodcovského rozsudku odložiť.

Podľa § 41 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku možno podať v lehote 30 dní odo dňa doručenia rozhodcovského rozsudku účastníkovi rozhodcovského konania, ktorý podáva žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku. Ak účastník rozhodcovského konania požiadal o opravu rozhodcovského rozsudku podľa § 36, lehota začína plynúť od doručenia rozhodnutia o oprave rozhodcovského rozsudku.

Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 244/2002 Z. z. ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z dôvodov podľa § 40 písm. a) a c), pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe.

Podľa § 53 ods. 1 Obč. zák. spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Obč. zák. za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) Obč. zák. za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa § 53 ods. 5 Obč. zák. neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Obč. zák. zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Podľa čl. 3 ods. 3 Smernice Rady 93/13/EHS z 05.04.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy, ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevyklučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu. Keď predajca alebo dodávateľ vznesie námietku, že štandardná podmienka bola individuálne dohodnutá, musí o tom podať dôkaz.

Predmetom konania v prejednávanej veci je návrh na zrušenie rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská a.s., sp.zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009, ktorý je treba právne posudzovať podľa hore citovaných ustanovení zák.č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní.

Rozhodcovské konanie je osobitný druh civilného konania, ktoré sa môže uskutočniť v prípade súkromnoprávných sporov, pre ktoré zákon pripúšťa uzavretie rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky). Rozhodcovská zmluva má procesnú povahu. Zákon vyžaduje k uzavretiu rozhodcovskej zmluvy písomnú formu, jej nedodržanie má za následok neplatnosť rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky). Vecným účinkom rozhodcovskej zmluvy (rozhodcovskej doložky) je oprávnenie rozhodcu rozhodnúť vymedzené spory. Z hľadiska osobných účinkov sa rozhodcovská zmluva vzťahuje na obidve zmluvné strany, prípadne na ich univerzálnych a singulárnych nástupcov, pokiaľ to strany v zmluve výslovne nevylúčili. Účastník rozhodcovského konania sa môže podanou žalobou na príslušnom súde domáhať zrušenia rozhodcovského rozsudku z dôvodov § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní. Z uvedeného vyplýva, že možnosť preskúmať rozhodcovský rozsudok umožňuje zákon o rozhodcovskom konaní, ktorý vzhľadom na charakter vybavenia sporovej veci medzi účastníkmi súdny prieskum pripúšťa. Nejde však o preskúmanie veci z pohľadu správnosti aplikácie noriem, ktoré na daný prípad dopadajú, ale ide väčšmi o dôvody, ktoré sa týkajú podstaty prípustnosti zákonného priebehu rozhodcovského konania (dôvody podľa § 40 ods. 1 zákona o rozhodcovskom konaní).

Odvolačný súd ako prvoradá konštatuje, že právna úprava v zák. č. 244/2002 Z.z. umožňuje požiadať príslušný všeobecný súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku len za predpokladu v zákone vymedzených formálnych dôvodov. Nie je možné požiadať súd o zrušenie rozhodcovského rozsudku pre porušenie hmotnoprávných predpisov, a teda napadnúť aj vecnú nesprávnosť rozhodcovského rozsudku. V ust. § 40 ods.1 cit. zákona sú taxatívne vymenované dôvody na podanie žaloby o zrušenie rozhodcovského rozsudku, na základe ktorých sa účastník môže žalobou podanom na príslušnom súde domáhať zrušenia tuzemského rozhodcovského rozsudku. V prípade, ak súd dospeje k záveru, že v danom prípade sú dané dôvody pre zrušenie rozhodcovského rozsudku spočívajúce v skutočnosti, že rozhodcovský rozsudok bol vydaný vo veci, ktorá nemôže byť predmetom rozhodcovského konania a (alebo) v prípade, ak jeden z účastníkov rozhodcovského konania popiera platnosť rozhodcovskej doložky, súd zruší rozhodcovský rozsudok a pokračuje v konaní vo veci v rozsahu uvedenom v žalobe alebo v rozsahu uvedenom vo vzájomnej žalobe (§ 43 ods.1 zák.č. 244/2002 Z.z.). Ak súd zruší rozhodcovský rozsudok z ostatných dôvodov (okrem už uvedených) vymenovaných v § 40 ods.1 cit. zákona, rozhodcovská zmluva zostáva v platnosti a vec sa následne prejednáva v novom prerokovaní pred rozhodcovským súdom (§ 43 ods.2 cit. zákona).

Podľa ustanovenia § 52 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzatvorenia zmluvy sa za spotrebiteľskú zmluvu považovala každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ zo spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je fyzická osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Základnou črtou spotrebiteľskej zmluvy podľa tohto ustanovenia je to, že je pre spotrebiteľa vopred pripravená a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Zmluva o predaji na splátky č. XXXXXXXXXX zo dňa 7.7.2008 uzatvorená medzi právnou predchodkyňou navrhovateľov a odporcom túto charakteristiku spĺňa. Súčasťou zmluvy je rozhodcovská doložka v znení, ktorý právna predchodkyňa navrhovateľov ovplyvniť nemohla (nakoľko bola vopred pripravená formulárovým spôsobom a pre veľký počet spotrebiteľov). Podľa dohodnutej rozhodcovskej doložky „všetky spory, ktoré vzniknú zo zmluvy, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené: (a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská, a.s., ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde, pričom rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov rozhodcovského súdu jedným rozhodcom ustanoveným podľa týchto predpisov rozhodcovského súdu, (b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby

na súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou doložkou v súlade s vnútornými predpismi rozhodcovského súdu založená právomoc rozhodcovského súdu.“

Odvolačný súd rozhodujúc o odvolaní odporcu dospel k záveru o vecnej správnosti napadnutého rozsudku súdu prvého stupňa vo veci samej. Keďže medzi účastníkmi konania ide o spotrebiteľský vzťah, je súd oprávnený aj bez návrhu skúmať nekalú povahu sankcie obsiahnutú v zmluve a uplatnenú v rozhodnutí rozhodcovského súdu, ako aj preskúmať nekalú povahu rozhodcovskej doložky. Je treba sa zhodnúť s názorom súdu prvého stupňa o tom, že znenie rozhodcovskej doložky dojedanej ako súčasť formulárovej zmluvy znemožňuje voľbu spotrebiteľa (v tomto prípade právnej predchodkyne navrhovateľov) dosiahnuť rozhodovanie sporu pred všeobecným súdom a núti ju spory s dodávateľom riešiť výlučne v rozhodcovskom konaní, ak dodávateľ ako prvý vyvolá spor pred rozhodcovským súdom. Vzhľadom na uvedené súd prvého stupňa správne posúdil rozhodcovskú doložku ako neprijateľnú podmienku spotrebiteľskej zmluvy podľa ustanovenia § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, ktorá spôsobuje jej neplatnosť a podľa § 40 ods. 1 písm. c/ zák. č. 244/2002 Z.z. o rozhodcovskom konaní zrušil rozsudok Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Stála rozhodcovská a.s., sp.zn. SR 04545/09 zo dňa 14.10.2009. S poukazom na prijatú úvahu sa ďalej správne nezaoberal ostatnými dôvodmi, ktorými navrhovatelia v 1/ až 4/ rade odôvodňovali návrh na zrušenie rozsudku rozhodcovského súdu.

K odvolacím námietkám odporcu, ktorý poukazoval na rozdiel v prípade tzv. nevýhradnej rozhodcovskej doložky odvolací súd poznamenáva, že rozhodcovská doložka v koncipovanom znení síce formálne spĺňa podmienku uvedenú v písmene q/ bodu 1 prílohy smernice Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (ďalej „smernica,“) v tom zmysle, že rozhodcovské konanie nebolo dojednané ako výlučný prostriedok riešenia sporov zo zmluvy. Z povahy samotnej zmluvy o predaji na splátky je však zrejmé, že subjektom, ktorý bude mať v konečnom dôsledku právo voľby medzi rozhodcovským súdom a všeobecným súdom, bude takmer vždy veriteľ. Miera jeho práv voči druhej zmluvnej strane mu totiž zabezpečuje dominanciu v danom zmluvnom vzťahu a minimalizuje dôvody na podanie žaloby zo strany dlžníka. Takto koncipovanou rozhodcovskou doložkou, napriek jej formálnemu zneniu, dochádza k narušeniu smernicou sledovanej rovnováhy medzi zmluvnými stranami, a to v neprospech spotrebiteľa, ktorý nemá zo zákona možnosť, aby v prípade podania žaloby voči nemu na rozhodcovský súd, sa domáhal uskutočnenia konania na všeobecnom súde v mieste jeho bydliska. Túto nerovnováhu nie je spôsobilé eliminovať ustanovenie, ktoré rovnakú možnosť výberu poskytuje spotrebiteľovi, avšak len v tom prípade, ak sa spotrebiteľ sám stane žalobcom a bude od svojho zmluvného partnera niečo požadovať.

Na základe uvedeného odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa (vrátane vecne a právne správneho výroku o trovách konania rozhodnutého podľa § 142 ods.1, § 149 ods.1 O.s.p. v spojení s § 9, § 11 ods. 1, § 14 ods. 1 písm. a), b), a c), § 16 ods. 3, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 a § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v znení platnom v čase vykonania úkonov právnej pomoci) podľa § 219 O.s.p. potvrdil.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 142 ods.1 O.s.p. v spojení s ust. § 224 ods.1 O.s.p., podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci mal plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal. V odvolacom konaní plne úspešným navrhovateľom v 1/ až 4/ rade priznal právo na náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 131,78 euro vyčíslených podľa ust. § 9 ods.1, § 11 ods.1 písm. b/, ods.2, § 13 ods.2 vyhl.č. 655/2004 Z.z. v platnom znení za jeden úkon právnej pomoci: vyjadrenie sa k odvolaniu s odmenou 4 x 61,87 euro, t.j. 247,48 euro, zníženie odmeny o 50 % pri spoločnom zastupovaní, t.j. 247,48 euro - 123,74 euro, režijný paušál 8,04 euro; o platobnom mieste rozhodol podľa ust. § 149 O.s.p..

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je možné podať odvolanie.